

XIV. Nemzetközi SZOKOE Szaknyelvi Konferencia

(Szeged, 2014. november 21–22.)

Seidl-Péché Olívia

E-mail: olipech@gmail.com

A Szaknyelvoktatók és -Kutatók Országos Egyesülete 2014. november 21–22-én tartotta meg Szegeden a Szent-Györgyi Albert Oktatási Központban éves szakmai konferenciáját. A konferencia fővédnöke prof. dr. Bari Ferenc, a Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar dékánja volt.

A kétnapos szakmai rendezvény nyitónapja három meghívott előadó plenáris előadásával kezdődött. Az első előadó, prof. dr. Sály Gyula (SZTE-ÁOK) volt, aki a féltekei dominancia és kezesség témakörében tartotta meg nagyon érdekes előadását. Sály Gyula előadásából megtudhattuk, hogy már őseink is dominánsan jobbkezesek voltak és az évszázadok során a kezesség aránya nem igen változott. Ezt a megállapítást az előadó a barlangokban talált korabeli kézlennyomatokkal illusztrálta, amelyek egyrészt festékbe mártott jobbkez-nyomatokat, illetve körbe fűjt balkéz-kontúrokat tartalmaztak. Őseink jobbkezességére utal fogazatuk kopása is, mivel a fogak tartó funkciójuk révén is fontos szerepet játszottak az emberré válás kezdeti időszakában.

A kezesség eredete 6 millió évvel ezelőttre datálható, jóval megelőzve a beszéd kialakulását. A kezesség kialakulása a két lábon járás következtében egyre inkább felszabaduló kezek szerepének növekedéséhez (szerszámok, gesztusok) köthető. A kezek más jellegű elfoglaltságának köszönhetően a kommunikációs mozgások az arcra és szemre tevődtek át, majd a gége leszállása után egyre gyakrabban hangok is társultak a kommunikációs mozgásokhoz. A beszéd és a mimika szétválása végül a beszéd kialakulásához vezetett.

Az abszolút balkezesek körében napjainkban végzett szóasszociációs vizsgálatok nyomán a kutatók a beszéd során egyértelmű jobb oldali agyi aktivitást állapítottak meg. Ebből arra következtettek, hogy a beszéd a jobbkezesség esetében, eredendően a bal agyféltekéhez köthető, annál is inkább, mert a bal agyfélteke már korábban is ellátott néhány kommunikációs funkciót. A kutatók a vakokkal folytatott kísérletek segítségével azt is bizonyították, hogy a gesztikuláció velünk született tulajdonság, hisz a vakon születetteknél ugyanannyi gesztikulációs mozdulatot figyeltek meg, mint a nem vakon születetteknél.

A második plenáris előadás során, dr. Lesznyák Márta (SZTE JGYPK) a XXI. századi fordító számára szükséges fordítói kompetenciákat tekintette át. Lesznyák a PACTE-modell (2000) kapcsán kiemelte a mára már a szakma egésze által vallott nézetet, miszerint a fordításhoz nem elégséges feltétel

csupán a 2 nyelv akár magas szintű ismerete. A fordítói kompetencia modellek közül még az európai mesterszintű fordítóképzés modellje (EMT 2009) érdemel Lesznyák szerint nagyobb figyelmet. Az EMT kompetencia modell megkülönbözteti a szolgáltatói, a nyelvi, az interkulturális, az információkezelő, a tematikus-terminológiai és a technológiai kompetenciákat. Főleg ez utóbbi három kompetenciához kapcsolódóan, és a számítógépes eszközhasználat és a gépi fordítás megjelenése és elterjedése következtében felmerülő újabb kihívások miatt tartja Lesznyák szükségesnek a fordítóképzésen belül a kompetenciák súlyának átalakítását, köztük az önmenedzselési, technológiai és információ keresési kompetenciák hatékonyabb fejlesztését. Vélekedése szerint a képzés átalakításával egyrészt gördülékenyebbé lehetne tenni a fordítóképzésből kikerülőkké piaccal való kapcsolattartását, másrészt a gépi fordítás térhódítása következtében átalakuló igényekhez igazodva a képzéseknek a tökéletes fordításra való oktatás helyett, a minimális fordítás elvégzéséhez szükséges kompetenciákat kellene előtérbe helyeznie.

A harmadik plenáris előadó, dr. Rébék-Nagy Gábor, megismerhette a hallgatósággal az sTANDEM új standardizált európai uniós orvosi szaknyelvi vizsga kifejlesztésének alapelveit. Az előadó kitért az általános és szaknyelvi vizsgák közötti legfőbb különbségekre. Az sTANDEM vizsga szakmaspecifikus, kommunikatív feladatokat tartalmaz, melyeknél nélkülözhetetlen a szakmai környezet, illetve a szakmai háttér ismerete. Az egynyelvű sTANDEM vizsga legfontosabb jellemzője tehát, hogy egyszerre méri a vizsgázó esetében a szakmai háttérismeretek elsajátításának mértékét, valamint a szaknyelv és szakterminológia elsajátításának sikerességét. A vizsgát a felhasznált autentikus szakmai célú szövegek és a szimuláción alapuló feladatok teszik alkalmassá a szakspecifikus kommunikatív kompetencia mérésére. Az értekezési kritériumok között szerepel még más államilag akkreditált nyelvvizsgákhoz hasonlóan a feladatok teljesítésének mértéke, a koherencia, a nyelvi eszközök helyénvalósága és pontossága.

A plenáris előadásokat követő ebédszünet után a konferencia a XXI. században használható szaknyelvtudás témakörében meghirdetett kerekasztal beszélgetéssel folytatódott. A kerekasztal vezető elnöke dr. Kurtán Zsuzsa (PE) volt, résztvevői pedig dr. Demeter Éva (SZTE SZKK), Veljanovszki Dávid (ELTE BTK), Kassainé dr. Tar Ildikó (DE AGTC), Pálinkás Magdolna (BME INYK), Sziklainé dr. Gombos Zsuzsanna (BME INYK), Kovátsné dr. Loch Ágnes (BGF KVIK) és Balogh Dorka (PPKE JÁK) voltak. Dr. Kurtán Zsuzsa vitaindító gondolataiban kiemelte, hogy a felgyorsuló társadalmi, gazdasági változások következtében növekszik a versenyképesség jelentősége, hiszen a munkaerőpiac keresleti oldalán a formai megfelelés helyett egyre inkább a ténylegesen megszerzett kompetenciákra, képességekre tevődik át a hangsúly. Az újfajta piaci igények erősödése teszi szükségessé az oktatási folyamatok újragondolását, és az IKT-technológiák rutinos használatának elmélyítését lehetővé tevő új típusú tanulási környezet kialakítását.

A szaknyelvtudás helyzetének értékelését illetően a kerekasztal résztvevői egyetértettek abban, hogy a felsőfokú intézményekben idegen nyelvet tanuló diákok legfőbb motivációja munkaerő-piaci elhelyezkedési esélyeik növelése,

illetve az esetleges külföldi tanulmányutakhoz, munkavállaláshoz szükséges idegen nyelvi kompetenciák megszerzése. A képzést mindenképpen a diákok igényeihez érdemes igazítani, akik közül a nyelvvizsgával még nem rendelkezők elsődleges célja a nyelvvizsga megszerzése, majd lépcsőzetes, könnyebben behatárolható és elérhető, kisebb célok állítása szolgálhat számukra motiváló tényezőként. A képzések népszerűségét növelni újfajta értékelési módszerek bevezetésével (csoportértékelés, egymás értékelése) és az autonómia növelésével lehet.

A péntek délután és a szombat délelőtti szekció előadásokkal folytatódott, amelyek a következő témákat ölelték fel: 1. Szaknyelvi tanterv- és tananyagfejlesztés, 2. Szakemberképzés idegen nyelven, 3. Kultúraközi szaknyelvi kommunikáció, szakfordítás, tolmácsolás, 4. Szaknyelv és terminológia, 5. Innováció, nyelvtechnológia, nyelvi mérés, 6. A tudományterületek nyelvhasználatának sajátosságai, diskurzuselemzés. A 4-6 előadást tartalmazó szekciók végén a résztvevőknek és a hallgatóságnak lehetősége nyílt a konkrét szakmai tapasztalatok megvitatására, a különböző bevált, ötletes módszertani kezdeményezések megosztására. A konferenciára jellemző élénk és nyitott szakmai diskurzus a kávészünetekben és a péntek esti fogadás ízletes étkei és finom italai mellett tovább folytatódott, így az idei szaknyelvi konferencia a hazai szaknyelvoktatókat inspiráló fontos szakmai műhelyként is meghatározó szerephez jutott.